

52. заседание

Вторникъ, 13 мартъ 1934 година.

(Открито отъ председателя А. Малиновъ въ 16 ч. 55 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Стр.

Стр.

Отпускни, разрешени на народни представители . . . 871

Итване (устно) отъ народния представителъ Г. Чешмеджиевъ, къмъ министъръ-председателя — пита: кога ще бѣде поставено на дневенъ редъ запитването му къмъ министра на желѣзницитѣ. (Отпращане и отговоръ) . . . 872

Законопроектъ за освобождаване отъ училищни такси студенти и ученици, сираци отъ войната. (Предложение на народнитѣ представители: Ц. Бобошевски, Г. П. Геновъ, И. Лѣкарски и др.) (Съобщение) . . . 873

Дневенъ редъ за следващото заседание . . . 873

Председателъ: (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, обявявамъ заседанието за открито. (Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Аврамовъ Аврамъ, Алексиевъ Никола, Ангеловъ Иванъ, Ачковъ Димитъръ, Богоевъ Борисъ, Бошнаковъ Тодоръ, Болджиевъ Стефанъ, Василевъ Иванъ, Велчевъ Иванъ, Влаховъ Димитъръ, Ганевъ Георги, Георгиевъ Стойчо, Георгиевъ д-ръ Христо, Георгиевъ Трифонъ, Гюровъ Лона, Джанкардашлийски Димитъръ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дичевъ Петко, Докумовъ Борисъ, Дуковъ Иванъ, Ивановъ Борисъ Недковъ, Игнатовъ Тодоръ, Икономовъ Андрей, Икономовъ Димитъръ, Казанаклиевъ Георги, Калъповъ Георги, Капитановъ Анастасъ, Караджовъ Костадинъ, Каравчевъ Георги, Кафеджийски Георги, Колевъ Петко Пеневъ, Косачевъ Йорданъ, Кораковъ Петъръ, х. Лековъ х. Андрей, Лулчевъ Коста, Лунговъ Николай, Мечкарски Тончо, Марулевъ Йосифъ, Орозовъ Александъръ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дойчинъ, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Еню, Райковски Минко, Рафаиловъ Филипъ, п. Рачевъ Иванъ, Савовъ Сава, Стайновъ Петко, Стамболиевъ Никола, Тодоровъ Димитъръ, Тотевъ Деню, Фархи Ханъмъ Аронъ, Христовъ Александъръ, Цановъ д-ръ Асенъ, Циганчевъ Анастасъ, п. Цвѣтковъ Кръстю, Чолаковъ Христо, Шонговъ Георги, Якимовъ Тодоръ и Янакиевъ Василь).

Съобщавамъ на Народното събрание, че бюрото е решило отпускъ на следнитѣ г. г. народни представители:

По 1 день на:

г. Христо Статевъ;
г. Димо Ташевъ;
г. Захари Димитровъ;

По 2 дена на:

г. Димитъръ Тодоровъ;
г. Рашко Маджаровъ;

По 3 дни на:

г. Николай Алексиевъ;
г. Александъръ Христовъ;
г. Георги Шонговъ;
г. Филипъ Рафаиловъ;

По 4 дни на:

г. Георги Ганевъ;
г. х. Андрей х. Лековъ;
г. Иванъ Ангеловъ;
г. Лона Гюровъ;

По 5 дни на:

г. Александъръ П. Орозовъ, и
г. Иванъ п. Рачевъ — 8 дни.

Минаваме къмъ дневния редъ.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Искамъ думата преди дневния редъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И азъ искамъ думата преди дневния редъ.

Председателъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Въ сѣбота ви се раздадохъ десетина бюджетопроекта, безъ да може да се раздаде законопроектътъ за бюджета и заради туй тогава не можахме да поставимъ на дневенъ редъ за днесъ общи дебати по бюджета. Днесъ сѣ раздадени вече всички бюджетопроекти, съ изключение само на Министерството на търговията, ако се не лѣжа. Азъ смѣтамъ, че народното представителство вече е въ положение да може да започне разискванията, тѣй като довечера или най-късно утре ще ви се раздаде и бюджетопроектътъ на търговията.

Затуй ще ви моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието за утре, като се постави за първа точка на дневния редъ законопроектътъ за бюджета на държавата. Утре г. министърътъ на финанситѣ ще ви направи изложението си.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Григоръ Чешмеджиевъ.

Г. Чешмеджиев (с. д): Г. г. народни представители! Миналата седмица, въ срѣда и четвъртъкъ, повдигнахме въпросъ тукъ за станалитѣ вече исторически интерпелации, отправени къмъ двама отъ г. г. министритѣ. Тогава министъръ-председателѣт г. Мушановъ отсъствуваше и г. министърътъ на финанситѣ, който го замѣстваше, заяви, че ако въ петъкъ г. министъръ-председателѣт бѣде оздравѣлъ, той ще се яви тукъ и ще съобщи на Народното събрание, кога ще бждатъ поставени на дневенъ редъ интерпелациитѣ. Сжщо така бюрото на Народното събрание пренесе отговорността за непоставянето на дневенъ редъ на тия интерпелации върху плещитѣ на министритѣ и специално върху плещитѣ на министъръ-председателя.

Г. министъръ-председателѣт е тукъ. Моля го да отговори, кога ще бждатъ поставени на дневенъ редъ интерпелациитѣ и специално моята интерпелация къмъ г. министъръ Костурковъ; има ли намѣрение да я постави на дневенъ редъ и, най-после, ако не я постави на дневенъ редъ, не счита ли, че по тоя начинъ се нарушава чл. 107 отъ конституцията и изричния текстъ на чл. 54 отъ правилника за вътрешния редъ.

Следъ отговора на г. министъръ-председателя ще искамъ пакъ думата, за да направя известни добавки.

Председателѣт: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Отъ мнозинството: Е-е-е!

М. Дилиановъ (з): Вѣчниятъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ нѣма да се смутя отъ начина, по който вие се държите. Азъ съмъ ималъ случай въ миналото да видя и други Народни събрания съ такъвъ съставъ и, когато съмъ имъ предричалъ единъ недобъръ край, билъ съмъ правъ. Единъ недобъръ край предричамъ сега и на това Народно събрание, защото начинътъ, по който изпълняватъ народнитѣ представители своя дългъ, показва, че това Народно събрание е изиграло ролята си, ако нѣкога си е поставяло такава.

Нѣма да се спирамъ и на повдигнатия въпросъ отъ г. Чешмеджиевъ. Фактътъ, че може у насъ правителството по единъ такъвъ начинъ да се отнася къмъ интерпелациитѣ, поставени, за да се произнесе Народното събрание по дейността на опредѣлени министри; фактътъ, че правителството оставя известни въпроси да се решаватъ въ обществото, а не да се решаватъ тамъ, където имъ е мѣстото — въ Народното събрание; фактътъ, че днесъ вече пресата почва да говори, че се влагало партизанство въ начина, по който се води борбата противъ двамата министри, къмъ които сж отправени интерпелациитѣ, показва, че Камарата вече и въ това отношение, по вина на правителството, не изпълнява своя дългъ.

Азъ взехъ думата, за да питамъ, какъ може правителството да обясни вдигането на това заседание на Народното събрание, когато има поставенъ дневенъ редъ и когато Народното събрание трѣбваше да завърши специално съ закона за бюджета, отчетността и предприятията. Бѣ оповестено така помпозно отъ г. министъръ-председателя, че съ прокарването на този законъ Народното събрание върши една много полезна работа. Съ този законъ, отъ нѣколко дни, не се бърза. И за васъ и за обществото е ясно, че не се бърза затова, защото въ правителството нѣма установено мнение по единъ много важенъ въпросъ — по постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Съ това се оставя да се носи въ обществото слухътъ, че въ правителството нѣма едно мнение по единъ ясно установенъ въпросъ и че въ кабинетата не могатъ да дойдатъ до съгласие при разрешението на този въпросъ.

Г. г. народни представители! Ако Парламентътъ се съгласява съ такъвъ начинъ на управление на държавата, бждете увѣрени, че вече не Парламентътъ ще решава политическитѣ въпроси въ нашата страна. Желаете ли го това?

Б. Ецовъ (д): Опитайте се.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ съмъ длъженъ да подчертая всичката лекота, съ която правителството процедира, като действа по такъвъ начинъ.

М. Дилиановъ (з): То не прилича на вашето вдигане на заседанието за Тетевенска околия.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие тамъ ще мълчите! Вие ще си нареждате гешефтитѣ. Вие сте гешефтаръ въ тая страна.

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а!

М. Дилиановъ (з): Моля Ви се, обяснете се, защото иначе сте идиотъ, единъ невмѣняемъ! Само единъ идиотъ може да говори такива детинщини. (Нѣкои отъ мнозинството ржкоплѣскавъ) Пияница съ пияница такъвъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие не можете да отговаряте за себе си.

М. Дилиановъ (з): Пждаринъ съ пждаринъ такъвъ! Жалко, че правосъдието не може на такъвъ идиотъ да запуши устата.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие нѣма да преценявате моитѣ способности. Азъ говоря за Вашата дейностъ, не за Вашитѣ способности.

Председателѣт: (Звъни)

М. Дилиановъ (з): Криешъ се задъ неприкосновеността на народния представителъ. Ти си гешефтаръ, ти! Презъ ваше време оплячкоса държавата чрезъ арбитражниѣ дѣла. Азъ искамъ една парламентарна анкета за моето и твоеото материално състояние. Милионеръ стана! Бандитъ съ бандитъ такъвъ! Мошеникъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие за Вашитѣ гешефти не можете да отговаряте. Всичката Ви дейностъ е била гешефтарска — отъ начало до край.

М. Дилиановъ (з): Азъ искамъ анкета. Лицата Вие ще ги опредѣлите — когото искате, него сложете.

Нѣкой отъ мнозинството: Той е невмѣняемъ.

М. Дилиановъ (з): Той е пиянъ.

Председателѣт: (Звъни): Моля, г-да, пазете тишина. Има думата г. министъръ-председателѣт.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Както виждате, единъ отъ много голѣмитѣ доброжелатели на парламентарния редъ, г. Пждаревъ, предизвика една сцена отъ парламентарния редъ, който той желае!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Такова ви е болшинството, такова ви сж депутатитѣ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Чешмеджиевъ ме пита, дали ще поставимъ на дневенъ редъ интерпелациитѣ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): (Възражава)

Отъ мнозинството: Стига вече (Възражения)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие сте обърнали болшинството на сбирщина.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ако Вие ще нареждате дисциплина срѣдъ болшинството, тежко му и горко! И Вие сте толкова дисциплиниранъ, колкото и други.

Г. г. народни представители! Правъ е г. Чешмеджиевъ, като ми обръща вниманието, че конституцията изисквала министритѣ да отговарятъ на интерпелациитѣ. Асж едно отъ назначението на Парламента е да контролира управлението. Интерпелациитѣ сж само срѣдство за контролъ. И ще бжде чудно, действително, азъ, който не по длъжностъ, а по убеждение, съмъ за парламентарния редъ и за министерската отговорностъ предъ Парламента, да кажа, че на интерпелациитѣ нѣма да отговарямъ. Г. Чешмеджиевъ! На интерпелациитѣ ще се отговори.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Кога?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля, оставете ме да говоря.

Б. Ецовъ (д): Ще имъ дойде времето.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Навреме да се отговори.

Председателът: (Звъни)

Министър-председател Н. Мушановъ: Защо ме претърсват?

Г. Чешмеджиев (с. д.): Азъ питамъ, кога ще се отговори.

Председателът: Имайте добрината да го изслушате.

Министър-председател Н. Мушановъ: Азъ съмъ въ мисълта си; говоря още не съмъ спрѣлъ. — Кога да се насрочи една интерпелация е въпросъ на правителството. Или имамъ довѣрие на Парламента да ме подкрепи, или нѣмамъ. Това е въпросъ много ясенъ.

Отъ лѣвицата: А-а-а!

Б. Смиловъ (нац. л. о.): И тази добра!

Министър-председател Н. Мушановъ: Защо ми претърсватъ? Вие, парламентаристи, трѣбва да сте виждали въ чуждитѣ парламенти, какъ се поставатъ интерпелациитѣ. Правителството ги насрочва, когато иска.

Б. Смиловъ (нац. л. о.): Не когато иска.

Министър-председател Н. Мушановъ: По тази материя позволете да зная колкото васъ, не повече отъ васъ.

Г. г. народни представители! На интерпелациитѣ ще се отговори въ срокъ две седмици отъ днесъ, както повелява чл. 54 отъ правилника за вътрешния редъ. Азъ никога нѣма да си отида отъ тукъ, безъ да сж разгледани интерпелациитѣ. Това и г. Чешмеджиевъ и всички други да го знаят.

Нѣкой отъ лѣвицата: Като си трѣгнете, ненужно става.

Министър-председател Н. Мушановъ: Тѣй че интерпелациитѣ ще поставимъ на дневенъ редъ въ 2-седмиченъ срокъ отъ днесъ. Датата ще посочимъ тѣзи дни. Но днесъ, денъ преди почването на общитѣ дебати по бюджетопроекта, моля г. Чешмеджиевъ и г. Пждаревъ да ме освободятъ отъ задължението да опредѣлямъ деня за интерпелациитѣ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

М. Бечевъ (д.): Много право.

Министър-председател Н. Мушановъ: Тѣй че това е отговорътъ. А имаше времена, когато 8 години не се е отговаряло на интерпелации. Азъ, както виждате, нѣма да направя това.

Г. г. народни представители! Г. Пждаревъ повдига другъ въпросъ: защо нѣма да имаме днесъ заседание. Г. Пждаревъ! Че законътъ за бюджета, отчетността и предприятията е голѣмъ законъ. Вие сами го знаете. И както съмъ казвалъ, че Народното събрание, като го гласува, ще извърши едно голѣмо дѣло, вѣрвамъ и Вие ще го приемете. Не съмъ казалъ нито лъжа, нито нѣкаква ересь. Че на второ или трето четене сме се позабавили, г. Пждаревъ не трѣбва много да се сърди за това. Напротивъ, при постановленията на сегашния правилникъ, споредъ който на трето четене не може да се правятъ никакви добавки, бихъ желалъ всѣки законопроектъ да се изживява сериозно на второ четене, особено такъвъ, какъвто е този за бюджета, отчетността и предприятията.

Б. Смиловъ (нац. л. о.): Какво значи това да се изживява?

Министър-председател Н. Мушановъ: То значи да се провѣрятъ известни положения, които сж гласувани — защото комисията е работила законопроектъ три седмици, и кабинетътъ трѣбва да има ясна представа за всичко, защото на трето четене не може да се поправи — и на второ четене да се поправи всичко, което смѣтамъ, че е нужно да се поправи. Така че нѣма защо да ни правите упрѣкъ, ако съ 1—2 дена забавимъ гласуването на този законопроектъ. Ако е въпросъ за партизанската страна, която изглежда, че много повече интересува нѣкой, отколкото сериознитѣ въпроси...

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Интересува ни политическата, престижътъ на Парламента.

Председателъ: А. МАЛИНОВЪ

Министър-председател Н. Мушановъ: Недейте плака за закона, той ще излѣзе по-добъръ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не за закона, а за вашия парламентаризмъ плачемъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Тогава защо ни обвинявате, че не искаме да гласуваме закона набърже? Още не сме го прегледали всестранно на второ четене, за да направимъ поправкитѣ, които ще трѣбва да бждатъ направени.

Колкото за това, че министритѣ се карали помежду си, бждете сигурни, бе джанъмъ — все ще ги помиримъ. (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството) Г. Пждаревъ! Трѣбва да бждете особено доволни, че по такива голѣми законопроекти — ако има разногласия, присъщи на такива голѣми въпроси — може да има разногласия. Защо? Нима мислите, че непременно трѣбва да има единомислие? Тѣкмо поради това, че е имало разногласия, ще се намѣри начинъ да се направи нѣщо по-добро. Какво има опасно въ това? Бждете спокойни.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Интереситѣ на партията гледате.

Министър-председател Н. Мушановъ: Вие можете да следите. Достатъчно е да видите, че съмъ се поздравилъ напр. съ г. Качаковъ, или съ г. Гичевъ, и въ вестничитѣ да пишете: тѣ се срещнаха и се погледнаха накриво. Оставете тѣзи детински работи и приказвайте сериозно.

Б. Смиловъ (нац. л. о.): Вие се забавлявате.

Министър-председател Н. Мушановъ: Азъ не се забавлявамъ, но не искамъ да се занимавамъ съ вашиѣ детински и партизански прицѣпки. Азъ се занимавамъ съ сериозна работа и ви я давамъ.

Б. Смиловъ (нац. л. о.): Това е недостойно! Цѣлъ Парламентъ разигравате! (Възражния отъ мнозинството)

Председателът: (Звъни)

А. Кантарджиевъ (д.): (Къмъ Б. Смиловъ) На кого говоришъ съ такъвъ езикъ? Не те е срамъ!

Председателът: (Звъни)

Б. Смиловъ (нац. л. о.): Гаменъ!

А. Кантарджиевъ (д.): Отъ тебъ по-голѣмъ гаменъ нѣма. Не съмъ азъ гаменъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието. Утре ще прави изложение г. министърътъ на финанситѣ преди общитѣ дебати по бюджетопроекта. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): Искамъ думата. (Глъчка)

Председателът: Нѣма да Ви дамъ думата, понеже правилникътъ ми забранява да давамъ думата по единъ и същъ въпросъ два пѣти.

Съобщавамъ на Народното събрание, че е постѣпило законодателно предложение, подписано отъ нужното число народни представители, за освобождаване отъ училищни такси студенти и ученици, сираци отъ войната. (Вж. прил. Т. I, № 53)

Предложението ще се напечати, ще се раздаде на г. г. народнитѣ представители и ще се постави на дневенъ редъ.

Моля тѣзи, които приематъ предложението на г. министър-председателя да вдигнемъ заседанието за утре съ дневенъ редъ, който той посочи...

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): Искамъ думата. Скандалъ! (Възражения отъ мнозинството)

Председателът:... да вдигнатъ ржка, Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигната въ 17 ч. 15 м.)

Секретари: { ВАС. МАРИНОВЪ
Ж. ЖЕЛЯБОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ